

Sturing op Verbonden Partijen Collegeperiode 2010-2014

Verbonden Partijen

Inleiding

Alblasserdam is voor de uitvoering van een deel van haar taken verbonden aan Gemeenschappelijke Regelingen of NV's. Wanneer er zowel een bestuurlijk als een financieel belang is in een dergelijke rechtsvorm spreken we van een Verbonden Partij. Daarnaast kan er ook sprake zijn van een 'semi' Verbonden Partij waarbij er sprake is van een financieel *of* een bestuurlijk belang. Deze partijen maken geen deel uit van het overzicht Verbonden Partijen in de begroting en jaarrekening en maken geen onderdeel uit van deze evaluatie.

Met de verkiezingen in maart 2014 voor de deur is het moment aangebroken om terug te kijken op de afgelopen college- en raadsperiode. Er is besloten deze terugblik plaats te laten vinden door middel van een organisatiebrede evaluatie op een aantal sporen, zoals het collegeprogramma en de nieuwe bestuursstijl. Ook de rol en positie van Alblasserdam in het netwerk van Verbonden Partijen is benoemd als een spoor in de evaluatie. Hieronder leest u de opbrengst van dit spoor.

U ziet in de eerste plaats een overzicht van de Verbonden Partijen van Alblasserdam. Daarna wordt het kader en de vraagstelling van dit evaluatiespoor uitgelegd. Vervolgens wordt de sturing op en de positionering van Alblasserdam ten aanzien van de Verbonden Partijen in de afgelopen periode besproken. Zowel belangrijke ontwikkelingen in de afgelopen vier jaar als relevante te verwachten ontwikkelingen komen aan bod. Er wordt afgesloten met een conclusie en met aanbevelingen voor de komende collegeperiode.

H C

Verbonden Partijen

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
1. Sturing op Verbonden Partijen	6
a. Nota Verbonden Partijen	6
b. Adoptiemodel	6
c. Bundeling Zienswijzen Verbonden Partijen (Proces naar de Raad)	7
d. Financiële ontwikkeling (bezuinigingen bij Verbonden Partijen)	7
2. Positie van Alblasserdam	7
3. Ontwikkelingen collegeperiode 2010/2014	8
4. Verwachte ontwikkelingen	9
5. Ontwikkelingen Semi Verbonden Partijen	10
6. Conclusie	11
7. Aanbevelingen	11

Verbonden Partijen

De gemeente Alblasserdam kent de volgende Verbonden Partijen.

Verbonden Partijen Alblasserdam 2014		
1. Gemeenschappelijke Regelingen	1. Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden	Dagelijks bestuur: A.B. Blase en S.J. Veerman. Algemeen Bestuur: R. van Lavieren, H. Boersma , A.C. van 't Zelfde, F.C. de Gier T. Stam en M. van der Plaat
	2. Gemeenschappelijke Regeling Drechtwerk	Algemeen Bestuur: P.J. Verheij
	3. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Algemeen Bestuur: S.J. Veerman / per maart 2013: P.J. Verheij
	4. Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid	Algemeen bestuur: A.L. Cardon
	5. Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Algemeen Bestuur: A.B. Blase
	6. Gemeenschappelijke regeling Sportpark Souburgh	S.J. Veerman: Voorzitter Algemeen en Dagelijks bestuur. A.J. Zwaan: Lid Algemeen en Dagelijks bestuur. R. van Lavieren: Lid Algemeen bestuur.
	7. Logopedische Dienst Kring Sliedrecht	Algemeen en Dagelijks bestuur: P.J. Verheij
	8. Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling	Algemeen bestuur: P.J. Verheij
	9. Gemeenschappelijke Regeling Gevudo	Algemeen Bestuur: A.L. Cardon
	10. HVC	Ava: A.L. Cardon
2. Naamloze	11. Eneco	Ava: A.L. Cardon

Verbonden Partijen

Verbonden Partijen Alblasserdam 2014		
vennootschappen	12. Oasen	Ava: A.L. Cardon
	13. Bank Nederlandse Gemeenten	Ava: P.J. Verheij
	14. Rom-D	Het Drechtstedenbestuur vaardigt vertegenwoordigers af voor Ava. Het college verleent het Drechtstedenbestuur voorafgaand aan iedere vergadering van de Ava een volmacht. Portefeuillehouder namens Alblasserdam: A.L. Cardon

Evident is dat de Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) het zwaartepunt vormen van de samenwerking met Verbonden Partijen. De GR Drechtsteden is de omvangrijkste. Er bestaan grote verschillen in de positie en sturingsmogelijkheden van Alblasserdam ten opzichte van de Verbonden Partijen. Zo is de GR Drechtsteden een samenwerkingsverband waar Alblasserdam zich de afgelopen jaren bewust steeds meer aan heeft verbonden, terwijl de Veiligheidsregio ZHZ een van overheidswege verplicht samenwerkingsverband betreft. In deze evaluatie van de collegeperiode kijkt het college terug op de rol en de positie van Alblasserdam ten aanzien van deze Verbonden Partijen.

In het collegeprogramma is concrete aandacht geschonken aan regionale samenwerking in met name de Drechtsteden. Het college heeft beoogd om de “...eigen identiteit in te brengen in de Drechtsteden.” Alblasserdam had als doelstelling een actieve rol hierin bekleden en de samenwerking verstevigen. Het ligt voor de hand om deze stelling ook, in meer of mindere mate, van toepassing te verklaren op de overige samenwerkingsverbanden.

Deze ambitie uit het collegeprogramma, aangevuld met algemene evaluatiepunten ten aanzien van de Verbonden Partijen, is geëvalueerd aan de hand van de volgende drie vragen.

- Hoe is de sturing op de Verbonden Partijen vormgegeven en wat is er deze periode gedaan om de sturing te versterken?
- Wat is de (gewenste) positie van Alblasserdam in het netwerk en wat is er deze periode gedaan om deze positie te versterken?

Verbonden Partijen

- Welke ontwikkelingen zijn nodig/worden verwacht ten aanzien van de sturing op de Verbonden Partijen en de positie van Alblasserdam in het netwerk voor de komende jaren?

De inkadering van bovenstaande opdracht is tot stand gekomen in de Stuurgroep afronding collegeperiode. De beantwoording van de vragen is gebaseerd op interviews met een wethouder, de burgemeester en de concerncontroller. Daarnaast is dit document behandeld en becommentarieerd door het MT.

1. Sturing op Verbonden Partijen

De verschillende collegeleden vertegenwoordigen Alblasserdam in de Algemene en Dagelijkse besturen en de aandeelhoudersvergaderingen van de Verbonden Partijen. Aangevuld met ambtelijke ondersteuning/advisering wordt op deze wijze sturing gegeven aan de Verbonden Partijen. Hierbij wordt opgemerkt dat vanuit het college (en het management) de wens is uitgesproken om de ambtelijke advisering op de inhoudelijke agenda's van de Verbonden Partijen te stroomlijnen en te professionaliseren.

In de afgelopen collegeperiode is een aantal stappen gezet om de sturing te verbeteren en te verstevigen. Hieronder volgt een korte beschrijving van de gerealiseerde stappen.

a. Nota Verbonden Partijen

In mei 2010 heeft de raad de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. Tot op dat moment beschikte Alblasserdam niet over deze wettelijke verplichte nota. De nota geeft een beschrijving van het begrip Verbonden Partij en geeft uitleg over de verschillende juridische verschijningsvormen. Ook de voor- en nadelen van het werken met Verbonden Partijen worden uitgelegd. De nota beschrijft verder het afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden Partij en geeft richtlijnen voor de sturing. De sturende rol van het college en de controlerende rol van de raad worden beschreven. Tot slot wordt in de nota beschreven op welke wijze de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarrekening moet worden vorm gegeven.

b. Adoptiemodel

In 2012 hebben de zes colleges in de Drechtsteden ingestemd met de bestuursopdracht *sturing op verbonden partijen*. Hiermee hebben zij ingestemd met de doorontwikkeling van sturing op verbonden partijen volgens het adoptieprincipe. Dit principe richt zich op gemeentelijke samenwerking bij het voorbereiden van bestuurlijke advisering en het daarbij delen van kennis en capaciteit. Op dit moment wordt dit principe toegepast op de besluitvorming in de GR Zuid-Holland Zuid. De zes Drechtsteden-gemeenten werken in dit grotere samenwerkingsverband samen in de bestuurlijke advisering. De ervaringen in Alblasserdam zijn positief. De kwaliteit van de advisering is goed en er wordt efficiency ervaren binnen de ambtelijke organisatie. Het adoptieprincipe wordt ook gebruikt bij de GR Gevudo.

Voor de nabije toekomst staat de invoering van het principe bij de GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid in de planning.

Verbonden Partijen

c. Bundeling Zienswijzen Verbonden Partijen (Proces naar de Raad)

Een belangrijk sturingsinstrument op Verbonden Partijen van de raad is het recht op het kenbaar maken van een zienswijze op de begroting van de Gemeenschappelijke Regelingen. Ter verbetering van dit instrument is vanaf de zomer van 2012 het proces hieromtrent naar de raad verbeterd. De zienswijzen evenals de latere reactie vanuit de GR'en worden gebundeld aangeboden aan raad. De stroomlijning in het proces draagt bij aan een heldere en overzichtelijke sturing.

d. Financiële ontwikkeling (bezuinigingen bij Verbonden Partijen)

Sturing op Verbonden Partijen is in deze lastige financiële tijden belangrijker dan ooit. De afgelopen jaren heeft de gemeente Alblasserdam bezuinigingen doorgevoerd en doormiddel van een degelijk financieel beleid een stevige financiële basis gerealiseerd. Ook de andere gemeenten in de Drechtsteden ontkwamen niet aan de bezuinigingen. In 2010 is in het licht van deze situatie afgesproken dat de regionale samenwerkingsverbanden een bijdrage leveren aan de bezuinigingsopgave van de gemeenten.

Voor wat betreft de GR Drechtsteden is op 14 januari 2014 besloten om met gebruik van de zogenaamde "trap op, trap af" systematiek de GR Drechtsteden een getrapte bezuiniging op te leggen voor de komende jaren: 2014:1,5%, 2015: 3% en 2016: 4,5%.

Eerder is al genoemd dat een aantal taken en maatschappelijke onderwerpen die van belang zijn voor Alblasserdam is georganiseerd in zogenaamde semi Verbonden Partijen. Te denken valt aan de stichting Smile, Landvast, SWA of de Beheerstichting Sport Alblasserdam. Doordat deze organisaties niet vallen onder de definitie Verbonden Partij wordt geen gebruik gemaakt van de sturingsmechanismen van de begroting en de jaarrekening terwijl de (maatschappelijke) belangen en de (financiële) risico's van de semi Verbonden Partij groot kunnen zijn. De verwachting is dat dit met de toekomstige regionale ontwikkelingen zal toenemen doordat gebruik kan worden gemaakt van de samenwerkingsvariant 'hosting'. Een voorbeeld hiervan is te vinden in het regionaal Klantcontactcentrum waarvoor op het moment van schrijven een concept in de maak is. Verwacht wordt dat dit centrum wordt ondergebracht bij de gemeente Dordrecht. Wanneer Alblasserdam hieraan deelneemt, zou met het huidige sturingsmechanisme dit belangrijke onderdeel van de Alblasserdamse dienstverlening niet worden opgenomen in paragraaf Verbonden Partijen van de begroting en de jaarrekening. Alblasserdam zou dan immers wel een financieel, maar geen bestuurlijk belang hebben. Verderop volgt een aanbeveling ten aanzien van de sturing op semi Verbonden Partijen. Ook is een aantal recente en toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van de semi Verbonden Partijen opgenomen.

2. Positie van Alblasserdam

Het college is van mening dat de gemeente Alblasserdam goed is gepositioneerd ten opzichte van haar Verbonden Partijen. Alblasserdam is in iedere partij vertegenwoordigd en de bestuurders van Alblasserdam hebben hun rol in de verschillende besturen en aandeelhoudersvergaderingen actief ingevuld. Alblasserdam kan op onderwerpen waar dit gewenst is voldoende invloed uitoefenen op de

Verbonden Partijen

Verbonden Partijen. Er is geen sprake van een ondergeschikte positie vanwege de omvang van Alblasserdam. Zo is er binnen de Drechtsteden en het Drechtstedenbestuur geen sprake van een 'weging'.

Het werken aan de positie van Alblasserdam ten opzichte van de Verbonden Partijen is vanzelfsprekend een continu proces. Steeds meer werkt Alblasserdam samen en dus binnen verbonden partijen. De invloed op besluiten wordt in belangrijke mate bepaald door het optreden van de bestuurders van Alblasserdam in de verschillende besturen. De (directe) invloed die kan worden uitgeoefend is hierin anders dan in de lokale situatie, er wordt immers met meerdere verbonden partijen in een Algemeen Bestuur gestuurd. Dit vraagt soms om andere accenten in de invulling van bestuurlijk leiderschap waarbij verbindende kwaliteiten en oog voor verschillende belangen een doorslaggevende rol spelen.

Het proces wordt aangevuld met de gedreven ambtelijke vertegenwoordiging in allerlei overlegvormen op basis van vakinhoud. Het college heeft in de raadsinformatiebrief "Voortgang organisatieontwikkeling" van 1 december 2013 de grote meerwaarde van deze intensieve ambtelijke regionale samenwerking benadrukt.

Wel is in het college gesignaleerd dat de lokale Alblasserdamse verbinding tussen de ambtelijke regionale samenwerking enerzijds en de bestuurlijke regionale samenwerking anderzijds kan worden verstevigd.

3. Ontwikkelingen collegeperiode 2010/2014

- De Netwerk NV is in 2010 overgedragen aan HVC waardoor zij vanaf 2011 niet meer als Verbonden Partij is opgenomen.
- In 2010 is gestart met de doorlichting van de GR Souburgh voor wat betreft de actualiteit van de regeling en de hierin opgenomen verdelingssystematiek. Dit proces is in 2011 afgerond. Dit heeft geleid tot het vaststellen van een gewijzigde tekst van de GR op 25 oktober 2011. In 2014 wordt een nieuw beheersplan vastgesteld met daarin onder andere de kaders voor de financiën, investeringen en eigendomssituaties van de GR.
- De gemeente Alblasserdam is in 2011 uitgetreden uit de VVE Alblashof. Met deze uittreding is de sturing op het juiste niveau gelegd: de Vereniging van Eigenaren.
- Per 1 juli 2012 is de GR Zuid-Holland Zuid omgevormd naar de GR Publieke Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Onlangs is deze naam veranderd naar GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Deze (Naams) wijziging werd ingegeven door het feit dat de GR Zuid-Holland Zuid niet langer een podium was voor allerlei aangelegenheden, maar een functionele regeling op het gebied van jeugd en gezondheid.
- Met ingang van september 2012 is de gemeente Alblasserdam toegetreden tot de GR Omgevingsdienst Zuid-Holland zuid. Tot op dat moment werd in deze GR deelgenomen via de GR Zuid-Holland Zuid. De GR Omgevingsdienst voerde al geruime tijd onder meer de taken uit die eerder door de GR Milieudienst Zuid-Holland Zuid werden uitgevoerd. Per juli 2013

Verbonden Partijen

heeft de gemeente Alblasserdam het organisatieonderdeel Bouw- en Woningtoezicht en APV-vergunningverlening overgedragen aan de GR Omgevingsdienst.

- Per 1 januari 2013 is de Brandweer van Alblasserdam overgegaan naar de regionale Brandweer.
- Op dit moment wordt gewerkt aan de liquidatie van de Gemeenschappelijke Regeling Logopedische Kring Dienst Sliedrecht waartoe inmiddels door college en raad is besloten. De wettelijke taken die in deze GR waren ondergebracht worden in de toekomst uitgevoerd door Rivas door middel van een subsidierelatie. Dit bevordert de transparantie, levert een besparing op en verbetert daarmee de (financiële) positie van Alblasserdam.
- Ontwikkelprogramma Drechtsteden: Vanuit de Drechtsteden wordt gewerkt aan een aantal ontwikkelvoorstellen voor een verdergaande regionale samenwerking. Bij de besluitvorming van deze voorstellen maakt het college gebruik van de criteria ten aanzien van de regionale samenwerking zoals die in 2011 door raad zijn benoemd: de Alblasserdamse identiteit behouden en versterken, de korte afstand tussen bestuur, ambtenaren en samenleving waarborgen, de nabijheid en kwaliteit van voorzieningen hoog in het vaandel houden en zo doelmatig en effectief mogelijk met middelen omgaan.
- In het kader van bovengenoemd Ontwikkelprogramma Drechtsteden is in november 2013 een Samenwerkingsregeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen vastgesteld door de raad. Deze regeling dient als het juridische kader voor alle vormen van samenwerking die niet worden ondergebracht bij een van de bestaande GR'en maar die bijvoorbeeld worden gehost door een van de deelnemende gemeenten.

4. Verwachte ontwikkelingen

- GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid: In het eerste halfjaar van 2014 wordt binnen de Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ een serviceorganisatie Jeugdhulp voorbereid. Deze organisatie moet de volgende jeugdhulptaken gaan uitvoeren: inkoop en contracteren, administratieve organisatie, monitoring en kwaliteitsbeheer, bezwaar & beroep en informatievoorziening.
- Het ligt in de lijn der verwachtingen dat de GR Drechtwerk in 2014 wordt opgeheven. De taken van de GR worden naar alle waarschijnlijkheid grotendeels ondergebracht bij de GR Drechtsteden. Zo gaan individuele voorzieningen waarschijnlijk over naar de Sociale Dienst Drechtsteden.
- In het werkveld van de openbare verlichting wordt gewerkt aan een samenwerkingsverband. De verwachte vorm waarvoor gaat worden gekozen is een zogenaamde 'lichte GR'.
- In de eerste periode na de verkiezingen van maart 2014 wordt besluitvorming in de Drechtraad verwacht ten aanzien van de programmering. De zittende Drechtraad heeft in dat kader de lokale colleges en raden gevraagd om opinievorming. Een en ander leidt tot de basis voor een regionaal Meerjarenplan voor de raadsperiode 2014 - 2018.

5. Ontwikkelingen semi Verbonden Partijen

Zoals in de paragraaf “sturing op Verbonden Partijen” is uitgelegd is Alblasserdam ook verbonden aan een aantal Semi Verbonden Partijen. Het voert te ver om in het kader van deze evaluatie nader in te gaan op al deze partijen. Daarom wordt hieronder een drietal Semi Verbonden Partijen genoemd waarbij zich opvallende ontwikkelingen hebben voorgedaan of nog gaan voordoen die van belang zijn om mee te geven naar de nieuwe collegeperiode.

- Stichting Werelderfgoed Kinderdijk: In het afgelopen jaar heeft de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK) een aantal belangrijke stappen gezet ten behoeve van de professionalisering van werelderfgoed Kinderdijk. Een van die stappen is de wijziging van de organisatiestructuur. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de statuten van de stichting. Er is geen sprake meer van Alblasserdamse deelname aan de Raad van Toezicht, maar van deelname aan een Stakeholdersoverleg. Op aangeven van Alblasserdam is het Stakeholdersoverleg toegevoegd aan de statuten.
- Smile: Er wordt een verdere inzet verwacht van het leerwerkbedrijf bij de operationalisering van de drie grote decentralisaties.
- Beheerstichting Sport Alblasserdam: In 2014 wordt de materiële overdracht van het zwembad aan de stichting bewerkstelligd. Daarnaast is het de verwachting dat in juni 2014 de benodigde subsidiebeschikking wordt vastgesteld.
- Op het moment van schrijven wordt er gewerkt aan bijvoorbeeld businesscases voor een regionaal Klantcontactcentrum en regionaal projectmanagement. Als, zoals verwacht, wordt gekozen voor bijvoorbeeld de samenwerkingsvorm ‘hosting’, waarbij een van de deelnemende gemeente als host optreedt, dan is er sprake van een semi Verbonden Partij.

6. Conclusie

De conclusie van dit evaluatieonderdeel luidt als volgt:

Alblasserdam werkt op een groeiend aantal gebieden en onderwerpen samen met Verbonden Partijen. Alblasserdam is goed gepositioneerd en er zijn voldoende mogelijkheden voor sturing op deze partijen die dan ook actief worden benut.

7. Aanbevelingen

- Herziening van de Nota Verbonden Partijen. Zoals eerder geschreven is in 2010 afgesproken de Nota Verbonden Partijen na vier jaar te herzien. De Nota kan worden doorontwikkeld op de volgende punten:
 - Op het gebied van de sturing en op de specifieke sturing- en positioneringwensen vanuit zowel het college als de raad. Te denken valt bijvoorbeeld aan het aanpassen van de gedetailleerdheid van de informatievoorziening aan de raad aan het risicoprofiel van de Verbonden Partij.
 - Toevoegen van het begrip semi Verbonden Partij en een analyse maken van de daarmee samenhangende sturing- en positioneringwensen.
- Versterken van de Bestuurlijke-Ambtelijke verbinding. Hiermee wordt de positie van Alblasserdam versterkt en de sturing op Verbonden Partijen verbeterd. Dit kan worden vormgegeven door de intensivering, structurering en professionalisering van de ambtelijke ondersteuning op de agenda's van de Verbonden Partijen. Hierbij wordt opgemerkt dat op het moment van schrijven al wordt gewerkt aan een plan hiervoor. In de nieuwe collegeperiode kan daarom voortvarend met deze aanbeveling aan de slag worden gegaan.
- Investeren in leiderschapskwaliteiten van de bestuurders. Het investeren op verbindende kwaliteiten en oog voor verschillende belangen heeft een positief effect op de kracht van de sturing en de positionering van Alblasserdam ten opzichte van haar Verbonden Partijen.
- Het verdient aanbeveling om in het vergadersysteem van de gemeenteraad op te nemen dat een vertegenwoordiger van iedere (prominente) Verbonden Partij jaarlijks wordt uitgenodigd. Met deze vertegenwoordiger kan worden gesproken over de stand van zaken bij de Verbonden Partij en over de relatie met Alblasserdam. De keus voor de Verbonden Partij kan worden gebaseerd op basis van een Risicoanalyse.